

Kuortaneen energiaosuuskunta kasvanut aktiivisesti

TUTKIJAT KAARLO RIEPPO JA HARRI SOLMIO, TTS TUTKIMUS, kaarlo.riippo@tts.fi, harri.solmio@tts.fi

Kuortaneen energiaosuuskunta on toimitusjohtaja Asko Sippolan ja hallituksen puheenjohtaja Veli-Matti Ruismäen mukana itse ollut aktiivinen uusien lämpölaitekohteiden hakemisessa. Heidän mukaansa laajentumista on tähän asti edesauttanut myös öljyn hinnan nousu, joka on aiheuttanut palvelujen kysynnän kasvua.

Yhtenä syynä laajentumishaluun on ollut myös se, että samalla kun valvoo yhtä laitosta, valvoo kahtakin, toteavat Sippola ja Ruismäki. Uusien kohteiden kartoitusta on tehty yksinkertaisesti jopa asuntojen postilaatikoiden lukumäärän perusteella. Usein osuuskunnassa on tiedetty, että kiinteistöjen öljykattilat alkavat olla vanhoja. Aluksi laajentumisessa hieman epäilytti raaka-aineen riittävyys, mutta se pelko osoittautui turhaksi.

Uusinta lämpölaitekohteita rakennetaan parhaillaan Sampolan teollisuusalueelle. Rakennuslupa saatiin huhtikuussa 2010.

Vuonna 2009 osuuskunta rakensi Kuortaneen keskustajamassa uutta kaukolämpöverkostoa noin 4,5 kilometriä.

ALKUSYSÄYS METSÄKESKUKSEN HANKKEESTA

Kuortaneen energiaosuuskunta sai Ruismäen mukaan alkusysäyksen Etelä-Pohjanmaan metsäkeskuksen hankkeen ”Kotimainen energia” tiimoilta pidetyistä esittelytilaisuuksista. Näiden innoittamana järjestettiin kokous, jossa määritettiin kiinnostusta lämpöyrittäjätoiminnan käynnistämiseen. Kokouksessa perustettiin työryhmä, jossa oli mukana myös kunnan edustajia. Osuuskunnan perustavassa kokouksessa kiinnostuneita oli 6 ja sen jälkeen tuli vielä 4 lisää. Näin osuuskunnan jäsenten määräksi muodostui 10. Vuosi oli 2000.

Lähes kaikilla perustajajäsenillä oli jotain tekemistä maa- tai metsätalouden kanssa. Osa oli yrittäjiä. Kaikki olivat metsänomistajia ja myös erityisosaamista oli. Aluksi aja-

teltiin, että osuuskunnan toiminta olisi lähinnä raaka-aineen hankintaa, mutta siitä tulikin lämmöntuottamista. Nyt osuuskunnassa on 9 jäsentä ja kaikilla on tasaoimistus.

NELJÄ LAITOSTA JA LISÄÄ RAKENTEILLA

Ensimmäinen lämpölaitekohteiden käynnistyksi helmikuussa 2002, ja sen kiinteän polttoaineen (kpa) kattilateho on 0,7 megawattia. Sillä lämmitetään vanhainkotiä, jonka alueella on 11 lämmitettävää rakennusta. Lämpölaitekohteiden investoinnin on tehnyt osuuskunta, mutta lämmönjakoputkisto on kunnan. Polttoaineena on alusta asti ollut hake ja varalla oli aluksi turve. Laitosta syötetään siirrettävistä noutokonteista. Aluksi niitä oli kaksi. Kolmas hankittiin osuuskunnan toisen lämpölaitekohteiden käynnistyessä lokakuussa 2004. Tämä kpa-kattilakooltaan 200 kilowatin laitekohteita lämmitteä Lapuan hiippakunnan kurssi- ja leirikeskusta. Aloite tähän laitekohteeseen tuli hiippakunnalta.

Kolmanteen laitokseen aloite tuli osuuskunnalta. Kun oli löydetty sopivan kokoinen kohde, tehtiin tarjous. Näin sai alkunsa Korttesmäen lämpölaitos, joka käynnistyi maaliskuussa 2005. Se oli laitoksista suurin – kpa-kattilatehoa yksi megawatti. Sillä lämmitetään nykyisin yli 70 rakennusta, jotka ovat rivi- ja omakotitaloja ja liikekiinteistöjä.

Vuonna 2009 Korttesmäen lämmönjakoverkostoa laajennettiin. Sen yhteydessä jätettiin Sippolan mukaan tarjoukset lämmön toimittamisesta noin 70 kiinteistölle. Omakotitaloja niistä oli 25, ja 15 näistä teki lämpösopimuksen osuuskunnan kanssa.

Neljäntenä ja uusimpana Kuortaneen energiaosuuskunnan laitoksena käynnistyi lokakuussa 2009 Jöllön lämpölaitos Nurmossa. Laitoksessa on 840 kilowatin kpa-kattila sekä varalla 700 kilowatin öljykattila. Tämä on osuuskunnan ensimmäinen oman kunnan ulkopuolella oleva laitos. Lämmitystarve saatiin tietoon lehdessä olleesta tarjouspyynnöstä, jolla kunta haki Keski-Nurmon koululle lämpöyrittäjää. Koulun lisäksi saman katon alla toimii sekä päiväkotit että neuvola. Lisäksi tälle lämpölaitokselle saatiin tiukan neuvottelun tuloksena sopimus Atria Chick Oy:n omistamien kolmen broilerikasvattamon tilojen lämmittämisestä, toteavat Sippola ja Ruismäki tyytyväisinä.

Koska laitos sijaitsee muita laitoksia kauempana (30 kilometrin päässä Kuortaneelta), on siihen tulossa etäkäyttö, jolla sitä voidaan kaukosäätää.

TULEVISSA SUUNNITELMISSA RAHOITUS AVAINASEMASSA

Osuuskunnalla on Kuortaneella juuri rakenteilla kokonaan uusi laitos, jonka kpa-kapasiteetti tulee olemaan 2,5 megawattia ja lisäksi öljykattilatehoa 1,8 megawattia. Rakennuslupa tälle Sampolan teollisuusalueen lämpölaitokselle saatiin keväällä 2010 ja rakennustyöt on aloitettu. Osuuskunnan edustajat arvioivat laitoksen valmistuvan seuraavan lämmityskauden 2010–2011 tarpeisiin.

Vielä on auki, jääkö nykyinen Korttesmäen yhden megawatin laitos uuden laitoksen toteutuessa käyttöön. Tämä riippuu siitä, kuinka paljon saadaan lisää lämmitettävää tilaa. Kilpailutus kunnan lisälämmityskapasiteetista on parhaillaan käynnissä. Joka tapauksessa osuuskunnan ensimmäinen vanhainkotia lämmittävä laitos liitetään uuden laitoksen lämpöverkkoon, jolloin se

poistuu käytöstä. Tämä laitos on edelleen täysin iskussa, kunhan sen kunnostaa. Lämmityskäytössä tälle on Ruismäen mukaan mahdollisesti pari paikkaa jo takataskussa.

Tulevia kasvumahdollisuuksia on toimitusjohtajan ja hallituksen puheenjohtajan mukaan myös ajateltu, mutta investoijana ei todennäköisesti olisi enää Kuortaneen energiaosuuskunta. Täytyisi perustaa osakeyhtiö ja osa toiminnasta voisi siirtyä sille. Kasvun ja laajentumisen kriittinen kohta on rahoituksen hankkiminen.

RAAKA-AINE EI RAJOITA KASVUA

Raaka-aineesta osuuskunnan jäseniltä saadaan noin viidennes. Osuuskunnalla on sopimus paikallisen metsänhoitoyhdistyksen kanssa, joka tekee osuuskunnan lukuun valtakirjalla pystykauppoja. Toimitusjohtaja, joka osuuskunnalla on ollut päätoimisena vuodesta 2009, tekee myös itse puukauppoja. Raaka-aineen saatavuus ei tällä hetkellä estä kasvua, ja turve on aina ollut varalla.

Vuonna 2008 osuuskunnan laitosten lämmöstä tuotettiin hakkeella 86 prosenttia, seospolttoaineena käytettävällä puubriketillä 12, kevyellä polttoöljyllä 1,3 ja loppu 0,7 prosenttia muilla polttoaineilla (pala-turpe, ruokohelpi).

Osuuskunnan myymän lämpöenergian hinta on yleensä sidottu puoliksi kevyen polttoöljyn verolliseen vuoden keskihintaan ja puoliksi tukkuhintaindeksiin. Poikkeuksen tästä muodostaa Nurmon laitos, jossa energiamaksu on sidottu öljyn, turpeen ja hakkeen hintaan – kunkin painoarvon ollessa kolmasosa. Tähän asti hintasidonnaisuus on käyttäytynyt maltillisesti, mutta vuosien 2008 ja 2009 rajut polttoöljyn hintaheilahdetut aiheuttavat osuuskunnalle haasteita. Haastetta on lisännyt myös hakkeen hinnan voimakas nousu 2009 loppuvuoden aikana.

KILPAILU KIRISTYY

Tulevaisuudessa kilpailu lämpöyrittämisessä Sippolan ja Ruismäen mukaan kovenee. Uusia yrittäjiä tulee lisää. Monet laajentavat ja toiminta muuttuu sivutulomuodosta yrittämiseksi. Hajautettu energiantuotanto on tulevaisuutta.

Tärkeää on kannattavuus. Investointimahdollisuuksia heikentävät korkeat laitoshinnat. Alalle aikovalla on oltava todellinen kiinnostus lämpöyrittämiseen. ○

△ Korttesmäen yhden megawatin laitos käynnistyi 2005 ja sillä lämmitetään lähialueen rivi- ja omakotitaloja ja liikekiinteistöjä. Kuva: Asko Sippola

△ Korttesmäen lämpölaitoksella on varastointitilaa noin viikon käyttöä vastaavalle hakemäärälle. Hakkeen laatua tarkastelevat oikealta Kuortaneen energiaosuuskunnan hallituksen puheenjohtaja Veli-Matti Ruismäki, osuuskunnan toimitusjohtaja Asko Sippola ja TTS tutkimuksen tutkija Harri Solmio. Kuva: Kaarlo Rieppo

Kuortaneen energiaosuuskunnan lämpölaitokset

VANHAINKODIN LÄMPÖLAITOS	
Valmistumisajankohta	10.2.2002
Kpa-kattilateho	0,7 MW
Toimittaja	Tulostekniikka Oy
Lämmöntuotanto	1 700 MWh/a
HAAPANIEMEN LÄMPÖLAITOS	
Valmistumisajankohta	12.10.2004
Kpa-kattilateho	0,2 MW
Toimittaja	Tulostekniikka Oy
Lämmöntuotanto	350 MWh/a
KORTESMÄEN LÄMPÖLAITOS	
Valmistumisajankohta	1.3.2005
Kpa-kattilateho	1,0 MW
Toimittaja	Sykäke Oy
Lämmöntuotanto	3 300 MWh/a
JÖLLÖN LÄMPÖLAITOS (Nurmo)	
Valmistumisajankohta	syksy 2009
Kpa-kattilateho	0,84 MW
Toimittaja	JL Metals Oy
Lämmöntuotanto	2 000 MWh/a

Lisätietoja Kuortaneen energiaosuuskunnasta: www.keo.coop